

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشکده هنرهای تجسمی

پایان نامه تحصیلی جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته ارتباط تصویری

عنوان

بررسی ساختاری صفحه فهرست‌های مجلاتهفتگی اروپایی در

دو دهی اخیر

استاد راهنما

دکتر کامران افشار مهاجر

عنوان بخش عملی

طراحی صفحه فهرست برای مجلات بزرگسال ایرانی

استاد راهنمای بخش عملی

دکتر کامران افشار مهاجر

نگارش و تمقیق

پروانه کندری

تیرماه 1393

اینجانب پروانه کندری اعلام می دارم که تمام فصل‌های این پایان نامه و اجزاء مربوط به آن برای اولین بار (توسط اینجانب) انجام شده است. برداشت از نوشته‌ها، کتب، پایان‌نامه‌ها، اسناد، مدارک و تصاویر پژوهشگران حقیقی یا حقوقی (فارسی و غیرفارسی) با ذکر مأخذ کامل و به شیوه تحقیق علمی صورت گرفته است.

بدیهی است در صورتی که خلاف موارد فوق اثبات شود مسوولیت آن مستقیماً به عهده اینجانب خواهد بود.

تاریخ امضاء

سپاس بی‌کران خداوند جهان را که قادر است و مطلق، و
توانا ساخت انسان را بر مصائب راه.
بدین وسیله بر خود لازم می‌دانم که از لطف و
عنایت جناب دکتر کامران افشار مهاجر در مقام استاد
راهنما که در طول این تحقیق راهنمایی‌های لازم را
مبذول داشتند صمیمانه تشکر و سپاسگذاری نمایم.

چکیده

طراحی مجله یکی از مهم‌ترین و پرمخاطب‌ترین حیطه‌های گرافیک معاصر محسوب می‌شود و قدرت کم‌نظیر مجلات در تاثیرگذاری، انتقال پیام و اطلاع‌رسانی از جمله عواملی هستند که این رسانه‌ها را تبدیل به یکی از با نفوذترین و مهم‌ترین رسانه‌های دنیای معاصر نموده‌اند. در دهه‌های اخیر طراحی مجله نیز مانند سایر زمینه‌های طراحی گرافیک، تحت تاثیر عوامل متعددی دچار تحولات گوناگونی شده‌است. پیشرفت فن‌آوری دیجیتال به همراه رشد و تحول سلیقه‌ها و انتظارات مخاطبین رسانه‌ها، سبب شده است طراحان مجلات جهت حفظ جایگاه نشریه خود و به چالش کشیدن خوانندگان دست به ترفندها و تکنیک‌های نوآور و خلاق بزنند.

در این پژوهش، صفحه فهرست، به عنوان بخشی از مجله که به دلیل نوع کارکرد، زمینه‌ی مناسبی جهت بروز خلاقیت طراحان است، جهت مطالعه انتخاب شده است. در ابتدا به منظور شناخت سیر تحولات صفحه‌آرایی و مجلات شاخصی که تحت تاثیر این تحولات شکل گرفته‌اند به مطالعه ادبیات موجود و سپس به بررسی عوامل موثر در ساختار طراحی صفحه‌فهرست و مباحث فنی آن خواهیم پرداخت.

پس از مرور ادبیات و شناسایی ویژگی‌های مطرح در طراحی صفحه‌فهرست، پرسش‌نامه‌ای بر این اساس و به کمک استاد راهنما طراحی شده و تعداد 209 نمونه صفحه‌فهرست از مجلات اروپایی (انگلستان، لهستان، آلمان، فرانسه، اسپانیا و ایتالیا) به صورت نمونه‌گیری سهل‌الوصول انتخاب شده و از طریق پرسش‌نامه مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. محدوده‌ی مکانی تحقیق به دلیل رخ دادن رویدادهای مهم و اساسی از جمله توسعه‌های اجتماعی، پیشرفت‌های تکنولوژیکی و گرایش‌های هنری، اروپا و محدوده‌ی زمانی تحقیق برای استخراج آخرین و به‌روزترین اطلاعات، دو دهه‌ی اخیر یعنی سال‌های 1994 تا 2014 در نظر گرفته شده است.

در نهایت نتایج حاصل از این مطالعه‌ی کمی که به صورت نمودار به نمایش درآمده، حاکی از این مطلب است که صفحه‌فهرست‌های مجلات اروپایی در دو دهه‌ی اخیر به طور گسترده از

نظام‌های شبکه‌ایستونی و واحدبندی در سازماندهی عناصر صفحه بهره می‌برند. علاوه بر این استفاده‌ی غالب از فونت‌های سان سریف ویژگی دیگری است که در طراحی صفحه‌فهرست‌های اروپایی به چشم می‌خورد. همچنین حضور چشم‌گیر تصاویر، غلبه‌ی فضای مثبت بر منفی، پیروی از قانون نقش و زمینه و عدم تلفیق تصویر و نوشتار از دیگر وجوه مشترک میان نمونه‌هاست. علاوه بر موارد مذکور پیروی از مارژین سایر صفحات مجله و بزرگ و کوچک کردن عناصر جهت افزایش خوانایی و کاربرد صفحه‌فهرست از دیگر ویژگی‌هایی است که می‌توان برای صفحه‌فهرست‌های مجلات اروپایی دو دهه‌ی اخیر برشمرد.

واژگان کلیدی: صفحه فهرست، مجلات اروپایی، دیزاین، گرید، نظام شبکه‌ای

فهرست مطالب :

أ	چکیده.....
ی	فهرست تصاویر.....
م	فهرست نمودارها.....
1	فصل اول: کلیات.....
2	مقدمه.....
2	بیان مسئله.....
4	پیشینه تحقیق.....
6	طراحی تحقیق.....
8	اهداف و سؤالات تحقیق.....
9	فصل دوم: تاریخچه یطراحی صفحه فهرست در اروپا.....
10	سال های 1880-1920.....
14	سال های 1920-1945.....
16	سال های 1945-1965.....
18	سال های 1965-1975.....
19	سال های 1975-1989.....
21	نمونه های بیاز صفحه فهرست مجلات تاثیر گذار در تاریخ طراحی یهدر اروپا.....
21	کتابزرد.....
29	مجله بیو گند.....

35 مجله یورسا کروم
39 مجله یتوئن
40 مجله یدفیس
40 مجله یایدی
41 مجله ینوا
43 فصل سوم: عوامل موثر در طراحی صفحه فهرست
44 گریدو ساز مانده ی صفحه
47 گرید منو سکرپت
48 گرید ستونی
48 گرید واحد بندی
49 گرید سلسله مراتبی
50 گریدها تری کیبی
50 گریدها ی ساختار شکن
54 فونت
57 قابلیت تشخیص خوانایی
61 طبقه بندی حر و فتایپ
63 پیوند عناصر طر حو صفحات
65 فاصله
70 قوانین دیدار یگشتالت

75	اصول طراحی ویلیامز
77	فصل چهارم: بررسی ساختار صفحه فهرست های مجلات تاروپاییدر دوددهه گذشته
78	جمع آوری و سازمان دهی نمونه ها
79	ساختار پرسش نامه
82	توصیف نتایج آماری
91	جمع بندی و نتیجه گیری
97	فصل پنجم: پروژه عملی
98	شرح پرو و سهو محتوا و پروژه عملی
100	فهرست منابع و ماخذ
104	فهرست تصاویر
107	پیوست 1: نمونه پرسش نامه
Error! Bookmark not defined.	پیوست 2: جامعه ی نمونه از صفحه فهرست های مجلات تاروپاییدر دوددهه یا اخیر

فهرست تصاویر

- تصویر 1-2: جلد مجله‌ی کتاب زرد. شماره اول، سال 1894.....24
- تصویر 2-2: جلد مجله‌ی کتاب زرد. شماره سیزدهم، سال 1897.....24
- تصویر 3-2: صفحه فهرست مجله‌ی کتاب زرد. شماره اول، سال 1894.....25
- تصویر 4-2: صفحه فهرست مجله‌ی کتاب زرد. شماره سیزدهم، سال 1897.....25
- تصویر 5-2: فهرست تصاویر مجله‌ی کتاب زرد. شماره اول، سال 1894.....26
- تصویر 6-2: فهرست آثار هنری مجله‌ی کتاب زرد. شماره سیزدهم، سال 1897.....26
- تصویر 7-2: صفحه‌ی مشخصات مجله‌ی کتاب زرد. شماره اول، سال 1894.....27
- تصویر 8-2: صفحه‌ی مشخصات مجله‌ی کتاب زرد. شماره سیزدهم، سال 1897.....27
- تصویر 9-2: صفحه‌ی داخلی مجله‌ی کتاب زرد. شماره اول، سال 1894.....28
- تصویر 10-2: صفحه‌ی داخلی مجله‌ی کتاب زرد. شماره سیزدهم، سال 1897.....28

- تصویر 2-11: جلد و صفحه‌ی ورودی مجموعه مجلات یوگند در سال 1905
30.....
- تصویر 2-12: صفحه‌ی فهرست مجموعه مجلات یوگند در سال 1905
30.....
- تصویر 2-13: صفحه‌ی ورودی مجموعه مجلات یوگند در سال 1920
31.....
- تصویر 2-14: صفحه‌ی فهرست مجموعه مجلات یوگند در سال 1920
31.....
- تصویر 2-15: جلد مجله یوگند. شماره 16، سال 1905
32.....
- تصویر 2-16: جلد مجله یوگند. شماره 51، سال 1920
32.....
- تصویر 2-17: صفحات 4 و 5 مجله یوگند. شماره 16، سال 1905
33.....
- تصویر 2-18: صفحات 4 و 5 مجله یوگند. شماره 51، سال 1920
33.....
- تصویر 2-19: صفحات 8 و 9 مجله یوگند. شماره 16، سال 1905
33.....
- تصویر 2-20: صفحات 8 و 9 مجله یوگند. شماره 51، سال 1920
34.....
- تصویر 2-21: صفحات 10 و 11 مجله یوگند. شماره 16، سال 1905
34.....

تصویر 2-22: صفحات 10 و 11 مجله یوگند. شماره 16، سال	1905.....34
تصویر 2-23: مجله ورساکروم. ژانویه	1899.....36
تصویر 2-24: مجله ورساکروم. فوریه	1899.....36
تصویر 2-25: مجله ورساکروم، مارس	1899.....37
تصویر 2-26: مجله ورساکروم. آوریل	1899.....37
تصویر 2-27: مجله ورساکروم. جولای	1899.....37
تصویر 2-28: مجله ورساکروم. آگوست	1899.....38
تصویر 2-29: مجله ورساکروم. اکتبر	1899.....38
تصویر 3-1: بخش‌های اساسی نظام شبکه‌ای46
تصویر 3-2: بخش‌های اساسی نظام شبکه‌ای51
تصویر 4-1: ترسیم خطوط راهنمای صفحه فهرست-گرید واحدی79

تصویر 2-4: میزان حضور فونت سریف‌دار و سان‌سریف در صفحه

فهرست.....80

تصویر 3-4: میزان سطح اشغال شده توسط متن و

تصاویر.....80

تصویر 4-4: مقایسه میان فضای مثبت و منفی در صفحه

فهرست.....81

تصویر 5-4: مقایسه میان فضای مثبت و منفی در صفحه

فهرست.....81

تصویر 6-4: تلفیق تصویر و نوشتار در صفحه

فهرست.....81

فهرست نمودارها

نمودار 1-4، گرید به کار رفته در صفحه فهرست.....82

نمودار 2-4، فونت به کار رفته در صفحه

فهرست.....83

نمودار 3-4، رنگ به کار رفته در صفحه

فهرست‌ها.....84

- نمودار 4-4، فضای اشغال شده توسط صفحه
فهرست.....84
- نمودار 4-5، تعداد تصاویر به کار رفته در صفحه
فهرست.....85
- نمودار 4-6، ارتباط تصویر و نوشتار در صفحه
فهرست.....86
- نمودار 4-7، مقایسه سطح اشغال شده توسط تصویر و نوشتار در صفحه
فهرست.....87
- نمودار 4-8، میزان حضور قانون نقش و زمینه در صفحه
فهرست.....87
- نمودار 4-9، مقایسه‌ی میان فضای مثبت و منفی در صفحه
فهرست.....88
- نمودار 4-10، پیروی از مارژین سایر
صفحات.....89
- نمودار 4-11، محل جای‌گیری لوگو در صفحه
فهرست.....89
- نمودار 4-12، مقایسه اندازه عدد مشخص کننده صفحات و کلمات
عنوان.....90

فصل اول: کلیات

امروزه کم‌تر کسی را می‌توان یافت که به نقش ارتباطات و بسترهای تبادل عقاید بر پیشرفت دانش بشری اذعان نداشته باشد. مطبوعات در این میان یکی از مهم‌ترین وظایف را عهده‌دار است و مجلات به عنوان یکی از اعضای سرشناس این خانواده از جمله تاثیرگذارترین رسانه‌های قرن حاضر محسوب می‌شوند. طراحی صفحه‌فهرست نیز به عنوان بخشی کاربردی در مجله از اهمیت خاصی برخوردار است.

با نگاهی بر تاریخچه‌ی طراحی نشریات، آنچه به وضوح می‌بینیم این است که فضای فکری، اخلاقی و شرایط فرهنگی یک دوره نقشی بسیار اساسی در خلق جریان‌های دیزاین داشته است. این جریان‌ها ممکن است از مد افتاده شوند اما همواره اصول و قوانین‌شان بر هنرمندان دوره‌های بعد تاثیرگذار بوده است.

فهم چگونگی عملکرد یک طراح گرافیک نیاز به درک این موضوع دارد که چرا یک دیزاین در بستری خاص موفق بوده است. این امر به معنای بررسی تصویری عریض - یعنی اصول برانگیزاننده و مبنایی انتشار اثر - و سپس تمرکز بر روی ترکیب‌بندی‌های (لی‌آوت‌های) فردی اوست (زاپاترا، 1390). آنچه در فصل‌های پیش رو شاهد هستیم، مطالعه و مروری است بر رویدادهایی که بر پیشرفت فرآیند شکل‌گیری و طراحی صفحه‌آرایی کمک کرده و معرفی برخی از مجلاتی که تحت تاثیر این رویدادها شکل گرفته و از بهترین نمونه‌های دوره‌ی خود بوده‌اند. پس از آن به بررسی عوامل تاثیرگذار در ساختار یک صفحه پرداخته شده است.

بیان مسئله

طراحی مجله یکی از مهم‌ترین و پرمخاطب‌ترین حیطه‌های گرافیک معاصر محسوب می‌شود و قدرت کم‌نظیر مجلات در تاثیرگذاری، انتقال پیام و اطلاع‌رسانی از جمله عواملی هستند که این

رسانه‌ها را تبدیل به یکی از با نفوذترین و مهم‌ترین رسانه‌های دنیای معاصر نموده‌اند. در دهه‌های اخیر طراحی مجله مانند سایر زمینه‌های طراحی گرافیک، تحت تاثیر عوامل متعددی دچار تحولات گوناگونی شده‌است. پیشرفت فن‌آوری دیجیتال به همراه رشد و تحول سلیقه‌ها و انتظارات مخاطبین رسانه‌ها، سبب شده است طراحان مجلات جهت حفظ جایگاه نشریه خود و به چالش کشیدن خوانندگان دست به ترفندها و تکنیک‌های نوآور و خلاق بزنند.

با نگاه کردن به آثار موجود، به خصوص نشریاتی که نوآور و خلاق هستند، حتی بدون بررسی ایده‌ها و الهامات، می‌توان به اطلاعاتی سودآور دست پیدا کرد. با درک درست از مراحل و امکانات چاپ، سبک یا برش‌های خاص عکس‌ها، نظام تقسیم‌بندی ویژه با ساختاری خاص، استفاده از تایپوگرافی یا سمبول‌ها برای بیان حس و حالت و به سبب توانایی بهره‌برداری از جدیدترین تکنولوژی چاپ، دیزاینرها در هشتاد سال گذشته توانسته‌اند تصاویر زودگذر گرافیکی‌ای خلق کنند که به دلیل مهارت بالا در بیان نگرانی‌های فرهنگی در فرمی مفهومی و ایجاد لذت بصری، هم‌ردیف آثار هنرهای زیبا قرار گیرند (شهابی، 1386).

کشورهای اروپایی تحت تاثیر رویدادهای فرهنگی، جریان‌ات هنری و هم‌چنین پیشرفت‌های تکنولوژیکی همواره در زمینه طراحی نشریات دارای نمونه‌های تاثیرگذار و پیشرو بوده‌اند. تمام دیزاینرها به آثار سایر طراحان نگاه می‌کنند، اما تعداد بسیاری از آنها منحصراً بر روی آثار معاصر متمرکز می‌شوند. این توجه و تمرکز برای اطلاع از تغییرات فرهنگی، دگرگونی و پدیدار شدن گرایش‌ها و رویکردهای مختلف در طراحی مهم است. با گذشت زمان و تغییرات بسیار سریع تکنولوژی، بررسی دیزاین نشریات دشوارتر شده‌است. نشریات به عنوان ابزارهای اطلاع‌رسان همواره از اهمیت خاصی برخوردار بوده‌اند. در این میان مجلات با عناوین و موضوعات مختلف مخاطبان خاص خود را داشته و همواره با ارائه مطالب تخصصی و صفحه‌آرایی مناسب، سعی در جذب مخاطبان بیشتر داشته‌اند. با رشد تکنولوژی و رواج مجلات الکترونیک هم‌چنان شاهد آنیم که مجلات چاپی مخاطبان و طرفداران خاص خود را داشته و به نظر می‌رسد نمی‌توان به آسانی

جایگزینی برای آنان یافت. یکی از عوامل افزایش فروش و رضایت مخاطبان مجله نیز دیزاین مناسب آن است. بعد از جلد مجله که اولین مکان برای جلب نظر مخاطب و نشان دادن زمینه‌ی موضوعی مجله است، صفحه فهرست علاوه با کارکرد و ماهیتی که دارد دومین مکان برای جلب رضایت خواننده مجله است. این مهم هم از طریق فراهم آوردن صفحه‌ای خلاق و بدیع و هم به وسیله طراحی صفحه‌ای که کارکرد اولیه و اصلی آن هدایت مخاطب در میان صفحات مجله فراهم می‌گردد. در این پژوهش سعی بر آن است صفحات فهرست (به عنوان بخشی از مجله که به دلیل نوع کارکرد زمینه‌ی مناسبی جهت بروز خلاقیت طراحان است) مجلات کشورهای اروپایی در دو دهه‌ی گذشته مورد بررسی قرار گیرد و به طراحان ایرانی ارائه گردد.

پیشینه‌ی تحقیق

در بررسی منابع مکتوب چاپی و الکترونیک، پایان‌نامه‌ای با عنوان بررسی تحولات اخیر صفحه‌آرایی مجله در دنیا به دست آمد. آذین بهره‌مند (1388) در پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد خود زمینه‌های طراحی مجله را به دو بخش درونی و بیرونی تقسیم می‌نماید. وی بیان می‌کند در دنیای نشر امروز و در زمینه‌ی طراحی بیرونی مجله، آن دسته از مجلات که در برخورد اول با بیننده اثری ماندگار از طریق جلد در ذهن او باقی می‌گذارند موفق‌تر بوده‌اند. در مورد طراحی درونی مجلات نیز آن دسته که با ساختار شکنی در گریدها توجه خوانندگان را جلب و به چالش کشیده‌اند با موفقیت بیشتری روبرو بوده‌اند. بهره‌مند به طور عمده به بررسی جلد مجلات پرداخته و در بخشی‌های مربوط به صفحات داخلی مجله، تاکید خاصی بر صفحه‌فهرست نداشته است.

حمیدرضا خواجه‌محمدی (1372) نیز در پایان‌نامه‌ی خود با عنوان ویژگی‌های مجله کودکان برای گروه سنی ج، طراحی مجله کودک را تحت تاثیر دو عنصر اصلی می‌داند، اول شناخت دنیای کودک به عنوان مخاطب اصلی و دوم اهمیت صنعت چاپ در نشر و مطبوعات کودکان.

خواجه محمدی در یکی از بخش‌ها به ذکر نمونه‌های موفق صفحه‌فهرست در مجلات کودکان می‌پردازد اما از نظر ساختاری آنان را بررسی نمی‌کند. تاکید خواجه محمدی در این پژوهش دنیای کودکان و تاثیراتی است که پیشرفت نشر بر کیفیت و جذابیت مجلات این گروه سنی دارد.

علیرضا امامی (1377) در پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد خود با عنوان *صفحه‌آرایی مجلات هنری در ایران به بررسی مشکلاتی که بر سر راه نشر از ابتدای شروع به کار تا مرحله چاپ وجود دارد*، می‌پردازد و با بررسی مجلات مربوط به دهه‌ی 60 و 70 ایران بیان می‌کند که مجلات هنری دارای ویژگی‌های بارزی که آن‌ها را از دیگر مجلات متمایز کند، نیستند. امامی در پایان‌نامه‌ی خود به ذکر نمونه‌های خارجی نیز پرداخته اما جهت‌گیری خاصی از لحاظ زمانی و مکانی و یا تاکید بر بخش خاصی از مجله وجود ندارد.

در میان کتاب‌های موجود در این زمینه می‌توان به کتاب *گرافیک مطبوعاتی نوشته‌ی دکتر کامران افشار مهاجر* اشاره کرد که در آن به شیوه‌های صفحه‌آرایی روزنامه‌ها و مجلات پرداخته شده است. علاوه بر این کتاب *گرافیک در صنعت نشر* از همین مولف به طور تخصصی‌تری به این موضوع می‌پردازد و در بخش صفحه‌آرایی مجله، صفحه‌فهرست را زمینه‌ای برای بروز خلاقیت طراحان دانسته و نمونه‌هایی از صفحه‌فهرست‌های طراحی شده توسط طراحان ایرانی را معرفی می‌کند. کتاب *صفحه‌آرایی نوشته‌ی مهرداد احمدی شیخانی و مرجان کشاورزی* را نیز می‌توان در همین زمینه نام برد با این تفاوت که در آن بر جنبه‌های آموزش صفحه‌آرایی به دانشجویان نیز تاکید شده است. کتاب *اصول صفحه‌آرایی* تالیف راشنو همایونفر نیز از کتبی است که در این زمینه به چاپ رسیده است.

بررسی مجلات خارجی در برخی از مقالات ترجمه شده‌ی فارسی نیز به چشم می‌خورد. از جمله مقاله‌ای با عنوان *صفحه‌آرایی و مدیریت هنری نشریات نوشته‌ی یولاندا زاپاترا (1390)* که به معرفی برخی از مجلات تاثیرگذار تاریخ طراحی نشریه پرداخته و بررسی و مطالعه‌ی نمونه‌های

موجود را برای دیزاینرها دارای اهمیت می‌داند. همچنین مقاله‌ای با عنوان مجله‌ی وست¹ نوشته‌ی استیون هلر که اختصاصاً در ارتباط با شکل‌گیری این مجله و افراد تاثیرگذار در موفقیت آن مطالبی نوشته است.

با توجه به این که صفحه‌فهرست به عنوان صفحه ورودی مجله دارای اهمیت است، و به خاطر نوع کارکردش زمینه‌ای برای بروز نوآوری طراحان است، در بررسی منابع موجود به موردی برخورد نشد که به طور خاص بر طراحی صفحه‌فهرست تاکید داشته باشد. علاوه بر این کشورهای اروپایی با این که در زمینه طراحی نشریات، پیشرو محسوب می‌شوند، در هیچ کدام از این منابع به طور خاص به بررسی ساختاری صفحات درونی این مجلات پرداخته نشده است. این مورد ضرورت تحقیق پیش‌رو را بیش‌تر می‌نمایاند.

طراحی تحقیق

این پژوهش در حوزه پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد و روش تحقیق مورد استفاده در آن روش توصیفی تحلیلی است. طراحی پژوهش حاضر با شناسایی و جمع‌آوری منابع مکتوب چاپی و الکترونیکی آغاز گردیده است. هدف از مرور ادبیات در فصل دوم و سوم، شناسایی ویژگی‌هایی در طراحی صفحه‌فهرست مجله بوده است. در فصل دوم تاریخ طراحی نشریات در اروپا به طور اجمالی بررسی شده و حاصل آن شناسایی برخی از ویژگی‌های مطرح در طراحی مجلات اروپایی در طول ادوار مختلف بوده است. در فصل سوم به عوامل موثر در طراحی صفحه‌فهرست بر اساس کتب و منابع موجود پرداخته شده است. مطالب فصل دوم و سوم در طراحی پرسش‌نامه‌ای جهت بررسی ساختاری صفحه‌فهرست‌های مجلات اروپایی در دو دهه‌ی اخیر تاثیر به‌سزایی داشته است. ساختار، نظامی است متشکل از اجزایی که رابطه‌ای همبسته با یکدیگر و با کل نظام دارند، یعنی اجزا به کل و

1-West